ROZSUDEK SOUDU (třetího rozšířeného senátu)

14. dubna 2005 *

Ve věci T-141/03,

Sniace, SA, se sídlem v Madridu (Španělsko), zastoupená J. Baró Fuentesem, advokátem,

žalobkyně,

podporovaná

Španělským královstvím, zastoupeným N. Díaz Abad, jako zmocněnkyní, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

vedlejším účastníkem,

* Jednací jazyk: španělština.

proti

Komisi Evropských společenství, zastoupené F. Santaolallem Gadeou a J. Buendíem Sierrou, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalované,

jejímž předmětem je částečné zrušení rozhodnutí Komise 2003/284/ES ze dne 11. prosince 2002 ohledně státní podpory poskytnuté Španělskem ve prospěch Sniace, SA (Úř. věst. L 108, s. 35),

SOUD PRVNÍHO STUPNĚ
EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ (třetí rozšířený senát),

ve složení J. Azizi, předseda, M. Jaeger, F. Dehousse, E. Cremona a O. Czúcz, soudci,

vedoucí soudní kanceláře: J. Palacio González, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 15. září 2004,

vydává tento

Rozsudek

Skutkový stav, řízení a návrhy účastníků řízení

1 Sniace, SA je společností se sídlem v Madridu (Španělsko) a průmyslovými závody a správními kancelářemi v Torrelavega v Cantabrii (Španělsko). Je činná v odvětvích lesního hospodářství a výroby papíru, syntetických vláken a chemických derivátů. V letech 1992 až 1996 byly Sniace pozastaveny platby. V rámci plánu na oživení schváleného zúčastněnými stranami v roce 1996 podnik znovu projednal své dluhy se svými věřiteli.

2 V daném kontextu se Caja de Ahorros de Santander y Cantabria (dále jen „Caja Cantabria"), neziskový úvěrový ústav, který má právní postavení soukromé nadace, v lednu 1998 rozhodl poskytnout Sniace půjčku na dobu osmi let ve výši 12 020 242 EUR.

3 Jedná se o půjčku podmíněnou podílem na zisku, kterou nelze splatit před koncem doby, na kterou byla poskytnuta, a která je v případě úpadku podniku v pořadí za řádnými pohledávkami, ale před nároky akcionářů. Úroková sazba sestává z pevné složky ve výši 2 % jistiny splatné čtvrtletně a proměnné složky závislé na zisku podniku, která je vypočítávána vždy na konci finančního roku. Pokud o tom strany rozhodnou, lze tuto půjčku vyměnit za akcie nebo účastnické listiny.

4 Po stížnosti soutěžitele Sniace vyzvala Komise dopisem ze dne 13. března 1998 španělské orgány, aby jí poskytly informace o dané půjčce. Protože poskytnuté informace považovala za nedostatečné, rozhodla Komise o zahájení postupu podle čl. 88 odst. 2 ES a vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek k dané podpoře (Úř. věst. C 162, s. 15). Na závěr tohoto postupu Komise přijala rozhodnutí 2003/284/ES ze dne 11. prosince 2002 ohledně státní podpory poskytnuté Španělskem ve prospěch Sniace, SA (Úř. věst. L 108, s. 35; dále jen „napadené rozhodnutí").

5 Toto rozhodnutí, jehož adresátem je Španělské království a které bylo Sniace oznámeno dne 14. února 2003, v článku 1 stanoví:

„Státní podpora poskytnutá Španělskem ve prospěch Sniace v maximální výši 7 388 258 EUR je slučitelná se společným trhem ve smyslu čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy."

6 Dne 14. dubna 2003 podala Sniace projednávanou žalobu, v níž navrhuje, aby Soud:

— prohlásil žalobu za přípustnou;

— zrušil článek 1 napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž stanoví, že jí Španělsko poskytlo státní podporu v maximální výši 7 388 258 EUR;

— podpůrně potvrdil článek 1 napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž stanoví, že státní podpora je slučitelná se společným trhem;

— nařídil Komisi vložit do spisu přípravné administrativní dokumenty, na kterých je založeno napadené rozhodnutí a další administrativní dokumenty týkající se politiky Komise vůči španělským spořitelnám;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

7 Komise navrhuje, aby Soud:

— prohlásil žalobu za nepřípustnou;

— podpůrně ji zamítl jako neopodstatněnou;

— uložil žalobkyni náhradu nákladů řízení.

8 Podáním došlým kanceláři Soudu dne 7. srpna 2003 podalo Španělské království návrh na vstoupení do řízení jako vedlejší účastník na podporu návrhů žalobkyně. Usnesením ze dne 15. září 2003 předseda třetího senátu Soudu uvedenému návrhu vyhověl.

9 Ve svém vyjádření vedlejšího účastníka podaném dne 28. října 2003 Španělské království navrhuje, aby Soud:

— vyhověl žalobě;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

Argumenty účastníků řízení

10 Aniž by Komise formálně vznesla námitku nepřípustnosti, ve své žalobní odpovědi vážně zpochybňuje skutečnost, že žalobkyně má přímý zájem na podání projednávané žaloby.

11 Komise tvrdí, že žalobu podle článku 230 ES lze podat pouze proti aktu, kterým jsou zkrácena něčí práva. Za takové nelze považovat rozhodnutí o nepodmíněném povolení podpory. V každém případě žalobkyně vůbec neprokázala, že dané rozhodnutí konkrétním a účinným způsobem ovlivnilo její právní situaci.

12 Žalobkyně se domnívá, že Komise podala, byť neformálním způsobem, žádost týkající se incidenční otázky spočívající v námitce nepřípustnosti žaloby ve smyslu čl. 114 odst. 1 jednacího řádu Soudu. Navrhuje Soudu, aby tuto žádost prohlásil za nepřípustnou pro nedostatek formy.

13 Žalobkyně tvrdí, že se Komise dopustila nesprávného posouzení, když půjčku kvalifikovala jako státní podporu. Taková kvalifikace konkrétním a účinným způsobem ovlivnila právní situaci žalobkyně.

14 Postavení daného opatření naroveň státní podpoře, potvrzení jejího protiprávního poskytnutí a uznání její způsobilosti narušit hospodářskou soutěž pro žalobkyni přináší riziko, že třetí osoby, jichž se podpora týká, předloží napadené rozhodnutí k přezkumu soudu Společenství, což by v konečném důsledku mohlo mít za následek přijetí rozhodnutí o neslučitelnosti a dokonce o navrácení protiprávně poskytnutých podpor.

15 Podle žalobkyně by dokonce třetí osoby, jichž se podpora týká, mohly napadnout napadené rozhodnutí před španělskými soudy s cílem dosáhnout určení absolutní neplatnosti aktu o poskytnutí půjčky, protože posledně uvedená byla poskytnuta v rozporu s čl. 88 odst. 3 ES.

16 Kromě toho skutečnost, že Caja Cantabria byla Komisí kvalifikována jako veřejný podnik, mění postavení žalobkyně vůči uvedené instituci a do budoucna podmiňuje povahu obchodních vztahů s tímto úvěrovým ústavem.

17 Žalobkyně rovněž tvrdí, že jí vznikla konkrétní a finanční škoda, kterou je třeba vyčíslit od začátku správního řízení, kvůli kterému musela vyčlenit lidské, finanční a technické zdroje, jak vnitřní, tak vnější, které nejsou v zásadě předvídané v rámci běžné činnosti podniku.

18 Mimoto podnik následkem toho, že proběhlo správní řízení, utrpěl morální újmu ztrátou důvěry jeho společníků, akcionářů, dodavatelů a zákazníků.

19 Španělské království se k otázce přípustnosti žaloby nevyjádřilo.

Závěry Soudu

20 Úvodem je namístě uvést, že Komise nevznesla námitku nepřípustnosti ve smyslu článku 114 jednacího řádu. Tento článek stanoví v odstavci 1, že „požaduje-li některý účastník řízení, aby Soud vydal rozhodnutí o nepřípustnosti [...] bez projednání věci samé, předloží svoji žádost jako samostatné podání". Nepožaduje tedy, aby daný účastník řízení zpochybnil přípustnost samostatným podáním.

21 Komise se tedy mohla spokojit s vyslovením vážných pochybností o přípustnosti projednávané žaloby a poukázat na možnost prohlásit žalobu za nepřípustnou za účelem posouzení Soudem ve své žalobní odpovědi před přezkoumáním věci samé. V důsledku toho není namístě rozhodnout o přípustnosti, ani k opodstatněnosti žádosti o incidenční otázce ve smyslu článku 114 jednacího řádu, podle postupu stanoveného tímto článkem.

22 V každém případě může Soud ve smyslu článku 113 svého jednacího řádu kdykoli bez návrhu rozhodnout o nepřípustnosti z důvodu nedostatku podmínek řízení, takových, jako je nedostatek zájmu na podání žaloby.

23 Je namístě poznamenat, že v projednávané žalobě má žalobkyně za to, aniž by zpochybňovala prohlášení o slučitelnosti obsažené ve výroku napadeného rozhodnutí či prohlášení o formálním vyšetřovacím řízení, že rozhodnutí zkracuje její práva v rozsahu, v němž konstatuje, že dané opatření je státní podporou ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES.

24 V tomto ohledu již Soud v oblasti spojování podniků rozhodl, že pouhá skutečnost, že rozhodnutí prohlašuje spojení podniků za slučitelné se společným trhem a že tedy v zásadě nekrátí práva účastníků spojení podniků, nezbavuje Soud povinnosti přezkoumat, zda zpochybňovaná zjištění uvedená v odůvodnění mají právně závazné účinky takové povahy, že mohou ovlivnit jejich zájmy (rozsudek Soudu ze dne 22. března 2000, Coca-Cola v. Komise, T-125/97 a T-127/97, Recueil, s. II-1733, bod 79).

25 V rámci přezkoumání přípustnosti projednávané žaloby je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je žaloba na neplatnost podaná fyzickou nebo právnickou osobou přípustná pouze v případě, že žalobce má zájem na zrušení napadeného aktu (rozsudek Soudu ze dne 14. září 1995, Antillean Rice Mills a další v. Komise, T-480/93 a T-483/93 , Recueil, s. II-2305, bod 59; rozsudek Soudu ze dne 25. března 1999, Gencor v. Komise, T-102/96, Recueil, s. II-753, bod 40, a rozsudek Soudu ze dne 30. ledna 2002, Nuove Industrie Molisane v. Komise, T-212/00, Recueil, s. II-347, bod 33). Takový zájem musí existovat, musí být skutečný (rozsudek Soudu ze dne 17. září 1992, NBV a NVB v. Komise, T-138/89, Recueil, s. II-2181, bod 33) a musí být posouzen ke dni podání žaloby (rozsudek Soudního dvora ze dne 16. prosince 1963, Forges de Clabecq v. Vysoký úřad, 14/63, Recueil, s. 719, 748, a rozsudek Soudu ze dne 24. dubna 2001, Torre a další v. Komise, T-159/98, Recueil FP, s. I-A-83 a II-395, bod 28).

26 Je namístě dodat, že pokud se tento zájem, jehož se žalobce dovolává, týká budoucí právní situace, musí žalobce dokázat, že zásah je ve vztahu k dané situaci již jistý. Proto se žalobce nemůže dovolávat budoucích a nejistých situací za účelem odůvodnění svého zájmu požadovat zrušení napadeného aktu (rozsudek NBV a NVB v. Komise, bod 25 výše, bod 33).

27 Je přitom nutné konstatovat, že žalobkyně neprokázala, že ke dni podání žaloby měla existující a skutečný zájem na zrušení napadeného aktu, jelikož posledně uvedený povoluje bez podmínek či časového omezení dané opatření v její prospěch.

28 Zaprvé žalobkyně nijak neprokázala, že riziko soudního řízení bylo v daném případě existující a skutečné ve smyslu judikatury.

29 Přezkumné řízení Komise bylo sice zahájeno stížností soutěžitele žalobkyně, bez oznámení ze strany španělské vlády. Třetí osoby, jako soutěžitel Sniace, původce stížnosti předložené Komisi, se tedy mohly před vnitrostátními soudy dovolávat přímého účinku poslední věty čl. 88 odst. 3 ES, aby přiměly daný členský stát, aby požadoval vrácení protiprávně poskytnuté podpory (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 21. listopadu 1991, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires a další, C-354/90, Recueil, s. I-5505, body 14 až 17).

30 Nicméně žalobkyně netvrdila, že by před španělskými soudy probíhala řízení na základě poslední věty čl. 88 odst. 3 ES. Ve svých písemnostech se omezila na čistě hypotetické tvrzení, že by takováto řízení mohla proběhnout.

31 Je přitom namístě připomenout, že podle judikatury je na žalobkyni, aby předložila důkaz o svém zájmu na podání žaloby, který je první a základní podmínkou jakéhokoli návrhu na zahájení řízení (usnesení předsedy druhého senátu Soudního dvora ze dne 31. července 1989, S. v. Komise, C-206/89 R, Recueil, s. 2841, bod 8).

32 Zadruhé, domnělé účinky kvalifikace státní podpory na vztahy žalobkyně s danou úvěrovou institucí musí být považovány za budoucí, hypotetické a nejisté.

33 V rozporu s tvrzením žalobkyně nemůže totiž skutečnost, že Komise v daném případě kvalifikovala Caja Cantabria jako veřejný podnik, zakládat povinnost jí oznámit veškerá budoucí opatření přijatá danou úvěrovou institucí ve prospěch žalobkyně.

34 Jednak všechny výhody poskytnuté veřejným podnikem nemusí být nutně státní podporou ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES.

35 Krom toho za účelem posouzení legality opatření případně poskytnutých Caja Cantabria v budoucnu by se Komise v žádném případě nemohla opřít pouze o odůvodnění napadeného rozhodnutí. Musela by provést nové posouzení na základě okolností převládajících v okamžiku daného pozdějšího přezkumu.

36 Kromě toho se povinnost oznámení, kterou mají členské státy, vztahuje na státní podpory. Z toho plyne, že jim v každém konkrétním případě přísluší posoudit, zda určité opatření je, či není státní podporou, a následně jednat. Podmínky, za kterých by oznámení takového opatření poskytnutého takovým veřejným podnikem bylo

povinné, se mohou měnit. Tak veškeré následné změny v postavení daného veřejného podniku, v jejichž důsledku by mohl toto postavení ztratit, mohou změnit kvalifikaci přijatých opatření, čímž by odpadla povinnost oznámit posledně jmenované Komisi.

37 Proto žalobkyně neprávem tvrdí, že kvalifikace Caja Cantabria jako veřejného podniku mění její postavení vůči této instituci a podmiňuje do budoucna povahu jejích obchodních vztahů vůči ní.

38 V poslední řadě, finanční ani morální újmu vzniklou podle žalobkyně následkem správního řízení nelze spojovat s kvalifikací státní podpory obsaženou v napadeném rozhodnutí.

39 Konečně je třeba poznamenat, že se žalobkyně oprávněně dovolává svého práva na účinnou soudní ochranu. Je třeba totiž připomenout, že Evropské společenství je společenstvím práva, v rámci něhož jeho orgány podléhají přezkumu, zda jsou jejich akty v souladu se Smlouvou a s obecnými právními zásadami, jejichž součástí jsou základní práva. Protože jednotlivci musí mít nárok na účinnou soudní ochranu práv, které jim přiznává právní řád Společenství, je právo na takovou ochranu součástí obecných právních zásad vyplývajících ze společných ústavních tradic členských států. Toto právo bylo stanoveno také články 6 a 13 Evropské úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. května 1986, Johnston, 222/84, Recueil, s. 1651, bod 18; rozsudek Soudního dvora ze dne 27. listopadu 2001, Komise v. Rakousko, C-424/99, Recueil, s. I-9285, bod 45, a rozsudek Soudního dvora ze dne 25. července 2002, Unión de Pequeños Agricultores v. Rada, C-50/00 P, Recueil, s. I-6677, body 38 a 39).

40 Nicméně je namístě zdůraznit, že i kdyby navzdory času uplynulému od napadaného rozhodnutí a v něm obsaženého prohlášení o slučitelnosti byla zahájena soudní řízení před vnitrostátními soudy, žalobkyně by nebyla nijak zbavena účinné soudní ochrany. Mohla by se totiž jednak dovolávat prostředků obrany vycházejících

z vnitrostátního práva s cílem zabránit vrácení státní podpory. Krom toho vzhledem k tomu, že projednávaná žaloba byla prohlášena za nepřípustnou, nic nebrání tomu, aby navrhla vnitrostátnímu soudu, v rámci sporu před vnitrostátním soudem, aby podal žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, za účelem zpochybnění platnosti rozhodnutí v rozsahu, v němž se konstatuje, že dané opatření je podporou (rozsudek Soudního dvora ze dne 9. března 1994, TWD Textilwerke Deggendorf, C-188/92, Recueil, s. I-833, body 17 a 18; viz pro akty s obecnou působností rozsudek ve věci Unión de Pequeños Agricultores v. Rada, bod 39 výše, bod 40, a rozsudek Soudního dvora ze dne 1. dubna 2004, Komise v. Jégo-Quéré, C-263/02 P, Recueil, s. I-3425, body 30 až 35).

41 Z výše uvedeného vyplývá, že žalobkyně neprokázala existující a skutečný zájem na podání žaloby. Je tedy namístě prohlásit žalobu za nepřípustnou.

K nákladům řízení

42 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu bude účastníku řízení, který byl ve sporu neúspěšný, uložena náhrada nákladů řízení, pokud účastník, který byl ve sporu úspěšný, náhradu nákladů ve svém návrhu požadoval. Vzhledem k tomu, že žalobkyně byla ve sporu neúspěšná, je namístě uložit jí náhradu nákladů řízení v souladu s návrhy Komise.

43 Podle čl. 87 odst. 4 jednacího řádu členské státy a orgány, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady.

Z těchto důvodů

SOUD (třetí rozšířený senát)

rozhodl takto:

1) **Žaloba se odmítá jako nepřípustná.**

2) **Žalobkyni se ukládá náhrada nákladů řízení.**

3) **Španělské království ponese vlastní náklady.**

Azizi Jaeger Dehousse

Cremona Czúcz

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 14. dubna 2005.

Vedoucí soudní kanceláře

H. Jung

Předseda

J. Azizi